

Kinés 2016. 10. 11.

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ELLENI MUNKACSOPORT

Dr. Polt Péter
Legfőbb Ügyész Úr
Legfőbb Ügyészség
1372 Budapest, Pf. 438.
lu@mku.hu

Tárgy: a közbiztonság fenntartására irányuló
illegális tevékenységek visszaszorítása

Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport (GYEM) azért fordul a T. Legfőbb Ügyész Úrhoz, hogy egy jogalkalmazási hiányosságra hívja fel a figyelmét, és ennek orvoslására, a megfelelő és egységes jogalkalmazás biztosítása érdekében, továbbá az ügyészség szakmai tevékenységének segítésére legfőbb ügyészi körlevél kiadását kezdeményezze az Ütv. 9. § (3) alapján.

A jogalkotó 2011 májusában, a gyöngyöspatai események hatására vezette be még a régi Btk-ba a közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése vétségét, továbbá a közösség tagja elleni erőszak garázda magatartással megvalósuló alakzatát. E különös részi tényállásokat az új Btk. is tartalmazza. A régi Btk-t módosító 2011. évi XL. tv. indokolása értelmében:

„Az állam kizárólagos joga és lehetősége a rend helyreállítása. A jogállam nem engedheti meg magának, hogy a közbiztonság fenntartására vonatkozó állami monopóliumot civil szerveződések erre vonatkozó törvényi felhatalmazás hiányában mindenféle állami kontroll nélkül, a hivatalosság látszatát keltve szervezzék. Elszaporodtak azok a magatartások, amelyek ugyan nem érik el a közösség tagja elleni erőszak tényállásában jelenleg szankcionált erőszak mértékét, azonban az egyes nemzeti, etnikai, faji, vallási csoportok tagjaiban jogos félelmet, riadalmat keltenek, ezzel etnikai feszültséget szítva. E jelenségekkel szembeni határozott fellépés érdekében szükséges a Büntető Törvénykönyv módosítása.”

Köztudomású, hogy a menekültválság kezdete óta a Tyrityán Zsolt vezette radikális Betyársereg célba vette a menekülteket.¹ Köztudomású továbbá, hogy 2015 nyara óta más, nem állami csoportosulások is szerveződtek, illetve nyilvános toborozások történtek abból a célból, hogy a menekültek határátkelését

¹ <http://betvarsereg.hu/a-betvarsereg-martonfan-a-menekulttabor-ellen-nem-hagyjuk-magukra-a-helyieket/>, <http://nol.hu/belfold/szegeden-fitogtatja-erejet-a-betvarsereg-1550049>, <http://index.hu/belfold/2015/07/13/beragott-a-betvarsereg-toroczkaira/>

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK ELLENI MUNKACSOPORT

Amnesty International Magyarország • Ebony Afrikai Egyesület • Háttér Társaság
Magyar Helsinki Bizottság • Nemzeti és Etnikai Kisebbség Jogvédő Iroda • Társaság a Szabadságjogokért
www.gyuloleletellen.hu • info@gyuloleletellen.hu

megakadályozzák, illetve az országba belépett menekülteket megfélemlítsék.² Továbbá, 2015 nyara óta számos esetben tudósított a média arról, hogy vélhetően „civil rendvédelmi szervek” tevékenykednek is a határon, azzal a céllal, hogy távol tartsák a határátlépésre készülő menekülteket.

Felmerült a médiában annak a lehetősége is, hogy a rendőrség maga kért segítséget a Betyársereg nevű szélsőséges, paramilitáris szervezettől a határmenti tevékenységében.³ A rendőrség illetve a belügyminisztérium ezeket az értesüléseket nyilvánvalóan cáfolta.

Úgy gondoljuk, hogy – nem vonva kétségbe a rendvédelmi szervek azon állítását, hogy semmiféle együttműködés köztük és a nevezett paramilitáris szervezet között nincs – az ilyen, mégoly alaptalan híreknek akár csak a felmerülése is súlyosan ronthatja az állampolgárok rendőrségbe vetett bizalmát, a rendőrség hitelességét.

Éppen ezért álláspontunk szerint rendkívül fontos, hogy a jogalkalmazó megelőzze, illetve megakadályozza, hogy az arra nem jogosult szervezetek a közbiztonság fenntartására irányuló vagy annak látszatát keltő tevékenységet végezzenek.

A Btk. 352. § szerint a közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése vétségét követi el, aki

- a) olyan, a közbiztonság, közrend fenntartására irányuló tevékenységet szervez, amelyre jogszabály nem jogosítja fel, vagy
- b) a közbiztonság, közrend fenntartásának látszatát keltő tevékenységet szervez.

A Belügyminisztérium által vezetett bűnügyi statisztikák azt mutatják, hogy e vétségi tényállást a gyakorlatban a hatóságok szinte egyáltalán nem alkalmazzák (ld. az 1. sz. mellékletben a BM adatszolgáltatását, amely szerint 2011 óta összesen 12 esetben indult büntetőeljárás e tényállás alapján, ebből 5 esetben feljelentésre, 7 esetben hivatalból).

A GYEM tudomása szerint továbbá pusztán egyetlen alkalommal indult a fenti vétség miatt büntetőeljárás a határmenti szabadcsapatok szerveződése kapcsán, az ügyészség azonban ezt is megszüntette.

A Szegedi Járási és Nyomozó Ügyészség 2. sz. mellékeltben csatolt határozata értelmében közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése vétségének gyanúja miatt a Szegedi Rendőrkapitányságon indult

² <http://nol.hu/belfold/batran-elfutoottak-a-szelsojobbos-hatarvadaszok-1555089>,

http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/epul_a_kerites_roszken_asotthalomnal_es_tizaszijeten_is/2440199/

³ https://www.vasarnapihitek.hu/nyomtatasi/cikk=/friss/betyarok_rendorok_es_gyilkos_gaz

nyomozás 2015-ben amiatt, hogy a facebook.com oldalon szerveződött az ún. *Önkéntes Határvédelem Egység*, amely Kiskundorozsmára gyülekezőt hirdetett annak érdekében, hogy közösen a határ menti térségbe vonulva „megállásra késztessek a határon épülő kerítést megrongálni készülő törvénytelen bevándorlót.” A szervezők olyan személyek jelentkezését várták, „akik a szerb határ menti településekről kutyás, lovas felderítő járőrszolgálatot, valamint ezen személyek ellátását vállalják, továbbá olyan „harcosokat”, akik megerősített, gyors-reagálású egységekben vállalják a betolakodók feltartóztatását, és határon túlra kényszerítését. A Facebook bejegyzés tanúsága szerint a jelentkezőket Szegeden, a Kiskundorozsmai templomnál várták volna megadott időpontban, ám a bejegyzés törlésre került a találkozó időpontját megelőzően. A nyomozás megállapításai szerint a találkozó nem került megtartásra, azon sem a szervezők, sem a részvételi szándékukat korábban jelző más személyek nem jelentek meg. Ugyanaz a személy az előbbi Facebook esemény törlését követően létrehozott egy másik Facebook eseményt *Hunyadi Önkéntes, Készenléti Határvédelem Zászlóalj* megjelöléssel, amelynél szintén többen jelezték részvételi szándékukat. Az esemény leírása szerint: „a hatóságok láthatóan képtelenek a migráns helyzetet elvárható módon kezelni. Ezért jött létre ez a szabad polgári kezdeményezés. Kell egy önkéntes erő, amely, ha a hatóságok hajlandóak vele együttműködni, komoly segítséget jelenthet a számukra. Ha a hatalom ettől elzárkózik, akkor..... az állampolgárok nem tűrik tovább tétlenül a tanácstalan, tétova hozzáállásukat, s készek, akár saját maguk, önállóan is fellépni saját védelmükben, alkotmányos jogukat gyakorolva.”

A Szegedi Járási és Nyomozó Ügyészség az alábbi indokokkal szüntette meg a nyomozást:

„Kétségtelen, hogy az államhatár védelme, az illegális határátlépés megállítása, a határsértők feltartóztatása, és eljárás alá vonása a közbiztonság, közrend fenntartására irányuló tevékenység. Kétségtelen, hogy a gyanúsítottak egyike sem volt jogosult jogszabály alapján ilyen jellegű tevékenység szervezésére.

A közbiztonság megvédésére irányuló tevékenység meghatározóan állami monopólium, és ezt sem az Alaptörvény, vagy az új Büntető Törvénykönyv kiterjesztett jogos védelemre vonatkozó rendelkezései nem változtatták meg. Amennyiben a közhatalmat gyakorló végrehajtó hatalom másképpen nem rendelkezik, kizárólag olyan szervezetek, szerveződések láthatnak el közbiztonsági feladatokat, amelyeket erre törvény jogosít fel.

A bűncselekmény megvalósulásához ugyanakkor az elkövetési magatartás aggálytalan megállapítása is szükséges. Az eljárás tárgyát képező bűncselekmény elkövetési magatartása a célul kitűzött, közbiztonsági, közrend fenntartására irányuló tevékenység, feladat megszervezése, olyan magatartás, amely arra irányul, hogy a célul kitűzött feladatok elérését a szervezet egységei miként érik el. A szervezés egy magasabb rendű cselekvési terv kidolgozását feltételezi, és azt is, hogy megfelelő

kommunikációval ezek a végrehajtó egységekhez eljussanak. A szervezés olyan folyamat, amely szükségképpen azt jelenti, hogy az elkövető a szervezés első olyan lépésével, amelynek következtében a célul kitűzött tevékenység már meghatározott, és a külvilág számára kitűnik, megkezdődik, és egyidejűleg befejezi a bűncselekményt.

Fenti jogelméleti álláspontra figyelemmel a szervezés kizárólag akkor tényállásszerű, ha a célul kitűzött tevékenység - legalább azonosítható formában - a külvilágban megjelenik. A Hunyadi Önkéntes Határvadász Egység esetében ilyen tevékenységre ténylegesen nem került sor, Szegedi Attila az eseményt még azelőtt törölte, így a célul kitűzött tevékenység külvilági megjelenésének hiányában az ezt megelőző, szervezésre irányuló tevékenység csupán a cselekmény büntetlen előkészületét valósította meg. Így e tekintetben a szervezők,, terhére bűncselekmény nem róható.

... gyanúsított ugyanakkor az első szervezésre irányuló tevékenység rajta kívülálló okból történt megszüntetését követően létrehozott egy újabb eseményt, kétségtelenül közbiztonsági tevékenység folytatása céljából, ennek érdekében embereket is toborzott, azonban ezen szerveződés érdemi külvilági megnyilvánulására, bármilyen ezen szervezési próbálkozással kapcsolatos érdemi cselekvésre vonatkozó adatot a nyomozás során nem sikerült beszerezni. Amennyiben a nyomozás során azonosításra került volna olyan aktív, a külvilágban érdemi cselekvésként megjelenő magatartás, amely ezen szervezési tevékenység keretei között, a létrehozásának megfelelő célra irányult volna, úgy a gyanúsított terhére a bűncselekmény elkövetését meg kellett volna állapítani. Ilyen adat azonban nem került beszerzésre, a rendelkezésre álló adatok alapján ilyen jellegű érdemi tevékenység megkezdése, folytatása nem volt bizonyítható, így ... gyanúsított tekintetében is – esetében bizonyítottság hiánya okából – a nyomozás megszüntetése vált indokolttá."

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport álláspontja szerint a „szervezés” elkövetési magatartás a határozatban is idézett jogalkalmazói meghatározása, és annak a határozatban a konkrét esetre alkalmazása indokolatlanul szűkítő: nem látjuk be, hogy egy eseménynek egy közösségi oldalon történő szervezése – ami korunk technikai adottságai miatt az események leggyakrabban előforduló szervezési módja –, miért ne minősülhetne szervezői tevékenységnek. Álláspontunk szerint a Facebook mint közösségi oldal a külvilág számára megjelenik, külvilágon pedig a mai világban már nem csak a fizikai valóságot, hanem a virtuális valóságot is érteni kell. A meghatározott céllal, időponttal és helyszínnel történő toborzás álláspontunk szerint határozottan szervezői tevékenység, a toborzás leghatékonyabb formáinak egyike pedig a közösségi oldalakon történő hirdetés.

Ugyanakkor arra is fel kívánjuk hívni a T. Legfőbb Ügyészség figyelmét, hogy – bár a közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése vétségnek valóban nem büntetendő az előkészülete –, addig a közösség tagja elleni erőszak büntetékének viszont igen.

A Btk. 216. § szerint

(1) Aki más valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása, így különösen fogyatékosága, nemi identitása, szexuális irányultsága miatt olyan, kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy az adott csoport tagjában riadalmat keltsen, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Aki mást valamely nemzeti, etnikai, faji, vallási csoporthoz vagy a lakosság egyes csoportjaihoz tartozása vagy vélt tartozása, így különösen fogyatékosága, nemi identitása, szexuális irányultsága miatt bántalmaz, illetve erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) Aki a közösség tagja elleni erőszakra irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Álláspontunk szerint az idézett ügyészségi határozatban ismertetett Facebook esemény leírásából egyértelmű, hogy annak célja olyan csoportok, „harcosok” összeszervezése volt, amelyek vagy akik vállalják a „betolakodók feltartóztatását, határon túlra kényszerítését.” Vagyis, megállapítható, hogy a Facebook esemény szervezője olyan bűncselekmény elkövetésére tett felhívást, amely személyek adott csoporthoz tartozása (menekültek, migránsok) miatt, velük szembeni fenyegetéssel kényszerítésre, illetve kihívóan közösségellenes magatartásra irányult, ezzel álláspontunk szerint a szervező elkövethette a közösség tagja elleni erőszak előkészületét is, amely megvalósulását azonban a hatóság nem vizsgálta.

Fel kívánjuk hívni a T. Legfőbb Ügyészség figyelmét arra is, hogy más, hasonlóan a menekültekkel szembeni fellépésre irányuló, Facebookon történt szervezkedés kapcsán indult ügyben mind a rendőrség, mind a panaszt elbíráló ügyészség számára nehézséget okozott az előkészület büntetőjogi fogalmának alkalmazása (ld. a 3. mellékletben csatolt határozatokat), hiszen a feljelentés elutasításának érveként a bűncselekmény tényállási elemei megvalósulását hiányolták.

Ezzel szemben ismerünk olyan ügyet is, amelyben az ügyészség (Budapesti XIV. és XVI. Kerületi Ügyészség) a rendőrség álláspontjával szemben – álláspontunk szerint helyesen - a közösség tagja elleni erőszak előkészületét – hasonló magatartás esetén – megállapíthatónak találta (ld. a 4. sz. mellékletként csatolt határozatot) és amiatt nyomozást rendelt el (B.8027/2012/3-I. számú határozat). Az ügy tárgya az

volt, hogy 2012. június 27. és július 1. között Budapesten tartották a Eurogames európai szintű LGBT sporteseményt, amelyre több ezer LGBT versenyző érkezett Európa számos országából. Az eseményt megelőzően szélsőjobboldali politikusok és hírportálok az esemény betiltását követelték, és több ellenséges hangvételű cikket tettek közzé. 2012. június 24-én a deres.tv szélsőjobboldali hírportál *Indul a vadászszezon! Egy helyen a buzilimpia szervezőinek névsora, hamarosan a köcsögök szálláshelyei* címmel tett közzé cikket. A cikk 31 személy nevét és Facebookról letöltött képét tartalmazta, a szerzők szerint ők voltak a rendezvény szervezői. A cikk szerint "minden erőnkkel, a lehetséges eszközökkel a lehető legnagyobb mértékű ellenállást kell tanúsítanunk", a cikk saját bevallása szerint azzal a céllal tette közzé a listát, hogy segítse a "buzivadászokat". Másnap közzétették azon szállók listáját is, ahol a résztvevők megszállnak; a résztvevőkre "levadászandó vadakként" utaltak. A rendőrség először megszüntette a nyomozást közösség tagja elleni erőszak előkészülete miatt, de az ügyészség a nyomozás folytatására utasította a rendőrséget, az alábbi indokolással: *„A rendelkezésre álló adatok, vagyis a fenyegetésen túlmutató magatartás, úgy mint az erőszakos cselekményre történő felhívás, amely közvetett, azonban társul az egyes „célszemélyekről” történő adatközléssel, mint az elkövetést könnyítő feltételek biztosítása, alkalmas a (rég) Btk. 174/B. § (3) bekezdésébe ütköző közösség tagja elleni erőszak előkészületének vétségének megállapítására”.*

Fentiek alapján álláspontunk szerint **megállapítható, hogy nincs egységes, a Btk-nak megfelelő jogalkalmazói gyakorlat a közösség tagja elleni erőszak előkészületének alkalmazása kapcsán, továbbá vitatható a szervezés elkövetési magatartás értelmezése, alkalmazása is a közbiztonsági tevékenység jogellenes szervezése vétségi tényállás tekintetében.** E két különös részi tényállás szorosan összefügg, hiszen a jogosulatlan közbiztonsági tevékenység jellemzően valamely (kisebbségi) társadalmi csoport megfélemlítésére, megregulázására irányul, és az ilyen szervezési magatartás könnyen átfordulhat a közösség tagja elleni erőszak előkészületébe, illetőleg eredményezheti közösség tagja elleni erőszak tömeges elkövetését.

Mіндеzekre tekintettel álláspontunk szerint **indokolt volna olyan legfőbb ügyészi körlevél kiadása az Ütv. 9. § (3) alapján,** amely a fenti jogalkalmazási kérdéseket tisztázza és ad egységes iránymutatást az ügyészek számára.

Kérjük, hogy a fentiekkel kapcsolatos álláspontjáról, a megtett intézkedésekről Munkacsoportunkat tájékoztatni szíveskedjen!

GYŰLÖLET-BŰNCSELEKMÉNYEK
ELLENI MUNKACSOPORT

Kérjük továbbá, hogy a Szegedi Járási és Nyomozó Ügyészséget a Hunyadi Önkéntes, Készenléti Határvadász Zászlóalj szervezőjével szembeni **nyomozás folytatására utasítani** szíveskedjen!

Budapest, 2016. október 10.

Tisztelettel:

A Gyűlölet-bűncselekmények Elleni Munkacsoport nevében:

dr. Kapronczay Stefánia s.k.

Ügyvezető Igazgató

Társaság a Szabadságjogokért

Mellékletek:

1. BM adatszolgáltatás
2. Szegedi Járási és Nyomozó Ügyészség határozata (2015. december 28.)
3. A Társaság a Szabadságjogokért által közösség tagja elleni erőszak előkészülete miatt tett feljelentés ügyében született határozatok illetve beadványok
4. Budapesti XIV. és XVI. kerületi ügyészség B.8027/2012/3-I. számú határozata

